



STRATEGIA DZIAŁANIA URZĘDÓW GÓRNICZYCH NA LATA 2021-2023



Wyższy Urząd Górniczy

SPIS TREŚCI

MISJA I WIZJA	3
WSTĘP	4
CELE STRATEGICZNE NA LATA 2021-2023:	
CEL 1. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PRACY I OCHRONY ZDROWIA PRACOWNIKÓW	5
CEL 2. OGRANICZENIE LICZBY WYPADKÓW I NIEBEZPIECZNYCH ZDARZEŃ Z UDZIAŁEM CZYNNIKA LUDZKIEGO ORAZ ZWIĄZANYCH Z WYROBAMI STOSOWANYMI W GÓRNICTWIE	6
CEL 3. OPTYMALNE ZAGOSPODAROWANIE ZŁOŻ KOPALIN ORAZ OGRANICZENIE UCIAŻLIWOŚCI ODDZIAŁYWANIA GÓRNICTWA NA LUDZI I ŚRODOWISKO	8
CEL 4. PODNOSZENIE POZIOMU KWALIFIKACJI OSÓB WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI W RUCHU ZAKŁADU GÓRNICZEGO I POZIOMU EDUKACJI W ZAKRESIE BHP	10
PODSUMOWANIE	11

Misja

Wykonując służbę publiczną, dążymy do poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia górników, optymalnego zagospodarowania złóż kopalin oraz ograniczenia uciążliwości oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko.

Wizja

Urzędy górnicze są postrzegane jako organizacja specjalistyczna i przyjazna obywatelom. Działamy w sposób zaplanowany, stosując nowoczesne narzędzia pracy. Nasi eksperci kontrolują i doradzają. Rozwiązujemy problemy polskiego górnictwa.

Urzędy górnicze realizują swoją misję od blisko 100 lat. Instytucjonalna ochrona ze strony państwa polskiego nad bezpiecznymi i higienicznymi warunkami pracy górników istnieje bowiem od 1922 roku. To już wtedy uznano za konieczne stworzenie instytucjonalnych ram nadzoru nad działalnością górniczą w celu zapewnienia racjonalnego gospodarowania zasobami złóż i ograniczania negatywnych wpływów przemysłu wydobywczego na środowisko naturalne. I chociaż wraz z upływem lat przeobrażeniom ulega charakter problemów stojących przed polskim górnictwem, to misja urzędów górniczych pozostaje niezmienna.

Aktualne problemy polskiego przemysłu wydobywczego wymagają jednak od urzędów górniczych wprowadzania nowych, bardziej efektywnych form sprawowania nadzoru i kontroli m.in. poprzez kolejne inicjatywy legislacyjne czy doradcze. Istotne są również działania inspirujące do wdrażania w górnictwie nowych, bezpieczniejszych rozwiązań technicznych. Przyjęta „Strategia działania urzędów górniczych na lata 2021-2023” służy temu, by tym wyzwaniom sprostać.

Mając na uwadze wartości najwyższe – życie i zdrowie górników, a także bezpieczeństwo ludzi i mienia, organy nadzoru górniczego podejmować będą działania dostosowane do warunków i sytuacji, jakie niesie ze sobą planowana reforma górnictwa. Zmniejszenie wypadkowości w polskim górnictwie oraz poprawa warunków pracy pozostaje nadal głównym priorytetem nadzoru górniczego. Dlatego też urzędy będą dążyć do coraz większej skuteczności prowadzonych działań kontrolno-nadzorczych w zakładach górniczych i zakładach, między innymi poprzez: skuteczne egzekwowanie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ze szczególnym uwzględnieniem likwidowanych zakładów górniczych.

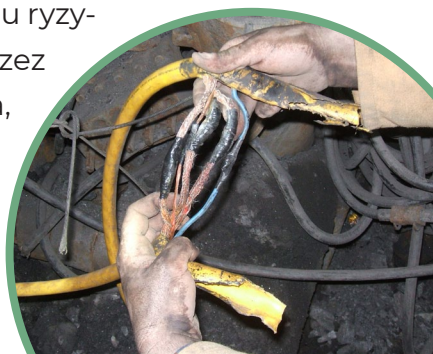
W celu zmniejszenia liczby osób zatrudnionych bezpośrednio w strefach, gdzie występują przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia urzędy będą kontynuować działania służące ograniczeniu procesów produkcyjnych, którym towarzyszy najwyższe zagrożenie tymi czynnikami. Priorytetem będą działania zmierzające do ograniczenia liczby zachorowań pracowników górnictwa na pylicę płuc. Urzędy górnicze poprzez inicjatywy legislacyjne, kontrolne, nadzorcze, doradcze i promocyjne, będą dążyły do zwiększenia zaangażowania przedsiębiorców oraz kadry kierowniczej zakładów górniczych w działania służące poprawie środowiska pracy.



CEL 2

OGRANICZENIE LICZBY WYPADKÓW I NIEBEZPIECZNYCH ZDARZEŃ Z UDZIAŁEM CZYNNIKA LUDZKIEGO ORAZ ZWIĄZANYCH Z WYROBAMI STOSOWANYMI W GÓRNICTWIE

Przemysł wydobywczy, a w szczególności górnictwo węgla kamiennego, należy do środowiska pracy potencjalnie najbardziej niebezpiecznego ze względu na występujące zagrożenia naturalne oraz złożoność procesu technologicznego, dotyczącego między innymi udostępniania złoża, wydobycia i transportu. Górnicy są wysoce narażeni na wysiłek fizyczny, hałas, wysoką temperaturę i zapylenie. To zawód, w którym do skomplikowanych warunków, dochodzi również stres, co niejednokrotnie przyczynia się do irracjonalnych i trudnych do wytłumaczenia ryzykownych działań podejmowanych przez pracowników. W 2019 r. spośród 34 wypadków śmiertelnych i ciężkich odnotowanych w polskim górnictwie, 9 wypadków (26,5%) zaistniało z przyczyn naturalnych (na skutek tąpnięć oraz odprężeń), natomiast 25 wypadków (73,5%) zaistniało z powodu błędów ludzkich, nieprzestrzegania podstawowych zasad i przepisów bhp. Z danych Wyższego Urzędu Górniczego wynika, że około 70% wszystkich wypadków zaistniałych w przemyśle wydobywczym ma źródło w błędach popełnianych przez pracowników, zaniedbaniach obowiązków, naruszaniu norm bezpieczeństwa lub świadomym podejmowaniu ryzyka. Tym samym, w dalszym ciągu, poprzez kształtowanie kultury bezpieczeństwa, promocji dobrych praktyk i bezpiecznych zachowań w zakładach górniczych, należy dążyć do znacznego



zmniejszenia ogólnego wskaźnika wypadków spowodowanych „czynnikami ludzkim”.

Stosowanie coraz bezpieczniejszych maszyn i urządzeń jest kluczowym czynnikiem zwiększającym poziom bezpieczeństwa w górnictwie. Nowocześniejsze, bardziej niezawodne wyroby to mniejsza liczba niebezpiecznych zdarzeń i wypadków. Wyższy Urząd Górniczy w dalszym ciągu będzie inspirował wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w górnictwie. Jednocześnie, wykonując zadania nadzoru rynku w zakresie spełniania zasadniczych i szczegółowych wymagań przez stosowane w ruchu zakładów górniczych: maszyny, urządzenia, środki ochrony indywidualnej, materiały wybuchowe do użytku cywilnego oraz pojazdy z napędem spalinowym i silniki spalinowe – w aspekcie emisji spalin i cząsteczek stałych, będziemy dbać o to, aby stosowane w górnictwie wyroby spełniały odpowiednie wymagania bezpieczeństwa i były dostosowane do warunków geologiczno-górnicznych w miejscu ich użytkowania. W celu eliminowania z rynku wyrobów niespełniających odpowiednich wymagań bezpieczeństwa, a których stosowanie może doprowadzić do niebezpiecznych zdarzeń i wypadków w górnictwie, będziemy współpracować z innymi organami nadzoru rynku oraz jednostkami notyfikowanymi.

OPTIMALNE ZAGOSPODAROWANIE ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ OGRANICZENIE UCIĄŻLIWOŚCI ODDZIAŁYWANIA GÓRNICTWA NA LUDZI I ŚRODOWISKO

Złóża kopalin są elementami środowiska i podlegają ochronie poprzez racjonalne gospodarowanie ich zasobami oraz kompleksowe wykorzystanie, w tym również kopalin towarzyszących. W powyższym obszarze organy nadzoru górniczego będą doskonalić metody kontroli, promować i wdrażać dobre praktyki oraz jednolite standardy postępowania. Ponadto będą kontynuować współpracę z organami administracji geologicznej oraz państwową służbą geologiczną.

Prowadzona przez przedsiębiorców górniczych eksploatacja kopalin, w szczególności metodą podziemną, skutkuje ujawnianiem się jej wpływów na powierzchni terenu oraz w obiektach na niej usytuowanych. Niezbędne i kluczowe jest planowanie i podejmowanie przez przedsiębiorców działań dla zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrony elementów środowiska, ochrony obiektów budowlanych, zapobiegania szkodom i ich naprawy. Ponadto organy nadzoru górniczego będą nadal korzystały z podstawowej formy współpracy z organami samorządu terytorialnego i przedsiębiorcami górniczymi, jaką jest działalność zespołów porozumiewawczych do spraw oceny i koordynacji eksploatacji górniczej pod terenami miast i gmin.

Nielegalne wydobywanie kopalin pociąga za sobą degradację środo-



wiska naturalnego, straty finansowe w związku z nieodprowadzaniem podatków i opłat, zagrożenie dla bezpieczeństwa powszechnego, naruszanie zasad uczciwej konkurencji. W celu zwalczania tego procederu, tym samym ograniczania negatywnych jego skutków, organy nadzoru górniczego będą doskonaliły prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach ustalenia tzw. opłaty podwyższonej. Dla jego osiągnięcia będą wdrażały nowe technologie pomiarowe.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów oraz wszelkie informacje o środowisku i jego ochronie, a w dalszej kolejności udostępnia ją, na zasadach i w sposób określony w przepisach obowiązującego prawa. Do wykonywania związanych z tymi obowiązkami czynności, powołane zostało Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej. Poprzez modernizację wyposażenia Archiwum zamierzamy zwiększać możliwości i przyspieszyć proces opracowywania zgromadzonej dokumentacji, dla realizacji m.in. jednego z najważniejszych zadań jakim jest sporządzanie informacji o warunkach geologiczno-górniczych na terenie pogórnym.

Działalność górnicza daje o sobie znać niekiedy dziesiątki lub setki lat po jej zakończeniu. Potencjalnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa powszechnego są: zapadliska, uskoki terenowe, niekontrolowane emisje gazów, zmiany stosunków wodnych w gruncie i na powierzchni, penetracje wyrobisk przez osoby postronne. Z tego też powodu organy nadzoru górniczego zamierzają kontynuować wykonywanie inwentaryzacji wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią, na terenach zlikwidowanych kopalń.

CEL 4

PODNOŚZENIE POZIOMU KWALIFIKACJI OSÓB WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI W RUCHU ZAKŁADU GÓRNICZEGO I POZIOMU EDUKACJI W ZAKRESIE BHP

W ramach sprawowanego nadzoru urzędy górnicze, w sposób partnerski, będą prowadziły działania edukacyjne w stosunku do podmiotów nadzorowanych. Z uwagi na fakt, że kwalifikacje osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego mają zasadniczy wpływ na stan bezpieczeństwa w zakładach górniczych, prowadzone będą szkolenia dla przedsiębiorców z zakresu przepisów dotyczących kwalifikacji górniczych oraz ich zmian.

Mając na względzie konieczność kształtowania kultury bezpieczeństwa w przemyśle wydobywczym, urzędy górnicze, w szerszym stopniu, rozwiną działalność w zakresie promocji dobrych praktyk i bezpiecznych zachowań w zakładach górniczych oraz działań ukierunkowanych na szeroko rozumianą prewencję, w tym organizację seminariów, spotkań edukacyjnych i instruktażowych, telekonferencji, itp.



PODSUMOWANIE

Strategia działania urzędów górniczych na lata 2021-2023 jest wyrazem naszej misji oraz istoty działań, których głównymi celami są poprawa bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia górników, optymalne zagospodarowanie złóż kopalin, ograniczenie uciążliwości oddziaływania górnictwa na ludzi i środowiska oraz podnoszenie poziomu kwalifikacji osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego. Stanowi ona kontynuację strategii przyjętej na lata 2018-2020. Uwzględnia jednak zmiany, jakie w tym czasie zaistniały w branży górniczej, a także jej aktualne potrzeby i oczekiwania środowisk związanych z przemysłem wydobywczym w Polsce.

Cele strategiczne są dostosowane do uwarunkowań społeczno-gospodarczych występujących w górnictwie, a dla realizacji zadań, które przed sobą stawiamy, ważny jest m.in. dialog i współpraca z przedsiębiorstwami górniczymi, środowiskami naukowymi oraz administracją publiczną.

Realizacja strategii z pewnością pozytywnie wpłynie na stan bezpieczeństwa i higieny pracy w polskim górnictwie oraz zminimalizuje jego negatywny wpływ na środowisko naturalne, co jest społeczną misją, istotą i sensem istnienia organów nadzoru górniczego.

Wyższy Urząd Górniczy
ul. Poniałowskiego 31
40-055 Katowice
tel. 32 736 17 00
www.wug.gov.pl

